

عن عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ:

﴿لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي طَلَبِ الْعِلْمِ لَطُبُّوهُ وَلَوْ بِسَفْكِ الْمُهْجِ وَخَوْضِ اللَّجَجِ﴾

الكافي، جلد ۱، صفحه ۳۵

امام خامنه‌ای مدظله‌العالی:

درس خواندن و تهذیب اخلاق و هوشیاری سیاسی همراه با تلاش‌های انقلابی،
وظائفی هستند که دختران و پسران این نسل باید آنها را هرگز فراموش نکنند. ۱۳۹۸/۹/۲۴

عنوان:

حکمت؛ مسیر تربیت توحیدی انسان

شناسنامه مطلب	
کد مطلب	e-t-35
موضوع	تفسیر /سوره اسرا
رده	علمی /سایر علوم /تفسیر قرآن /تفسیر موضوعی /آیه‌محور /تبیین
برچسب	سوره اسرا، حکمت، توحید، رابطه معرفت با فقه، رابطه معرفت با اخلاق، فلسفه احکام
توضیحات	این فایل، بیان مختصری است از آثار تربیت توحیدی برای پرهیزگاران که تعالیم شرعی و اخلاقی قرآن را به کار می‌گیرند؛ تعالیمی که به تعبیر کلام الهی در سوره مبارکه اسرا «حکمت» نامیده می‌شوند. لازم به ذکر است که در بیان تعالیم مزبور و ارتباط آنها با تربیت توحیدی به اشاره کوتاهی اکتفا شده و نیز از بیان فوائد و حکمت‌های ظنی احکام در این فایل پرهیز شده است.

پایگاه تزکیه‌ای، علمی، بصیرتی و مهارتی **نُمو**

nomov.ir

لَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتَقْعُدَ مَذْمُومًا مَّخْذُولًا (۲۲) وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ

(۱) وَ بِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا إِمَّا يَبُلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أَفٍّ وَلَا تَنْهَرُهُمَا
وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا (۲۳) وَ اخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا
كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًا (۲۴) رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِي نُفُوسِكُمْ إِنْ تَكُونُوا صَالِحِينَ فَإِنَّهُ كَانَ لِلْأَوَّابِينَ
غَفُورًا (۲۵)

(۲) وَ آتِ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ وَ الْمِسْكِينَ وَ ابْنَ السَّبِيلِ وَ لَا تُبَذِّرْ تَبْذِيرًا (۲۶) إِنَّ الْمُبَذِّرِينَ كَانُوا
إِخْوَانَ الشَّيَاطِينِ وَ كَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا (۲۷) وَ إِمَّا تُعْرِضَنَّ عَنْهُمْ ابْتِغَاءَ رَحْمَةٍ مِنْ رَبِّكَ
تَرْجُوهَا فَقُلْ لَهُمْ قَوْلًا مَيْسُورًا (۲۸)

(۳) وَ لَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ وَ لَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ فَتَقْعُدَ مَلُومًا مَحْسُورًا (۲۹) إِنَّ
رَبَّكَ يَسُطُّ الرُّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَ يَقْدِرُ إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا (۳۰)

(۴) وَ لَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ خَشْيَةً إِمْلَاقٍ نَحْنُ نَرْزُقُهُمْ وَ إِيَّاكُمْ إِنْ قَتَلْتُمْ كَانَ خَطَاً كَبِيرًا (۳۱)
(۵) وَ لَا تَقْرَبُوا الزَّوْنَىٰ إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَ سَاءَ سَبِيلًا (۳۲)

(۶) وَ لَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَ مَنْ قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيٍّ سُلْطَانًا فَلَا
يُسْرِفُ فِي الْقَتْلِ إِنَّهُ كَانَ مَنْصُورًا (۳۳)

(۷) وَ لَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ

(۸) وَ أَوْفُوا بِالْعَهْدِ إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْئُولًا (۳۴)

(۹) وَ أَوْفُوا الْكَيْلَ إِذَا كِلْتُمْ وَزَنُوا بِالْقِسْطَاسِ الْمُسْتَقِيمِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَ أَحْسَنُ تَأْوِيلًا (۳۵)

(۱۰) وَ لَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ وَ الْبَصَرَ وَ الْفُؤَادَ كُلُّ أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا (۳۶)

(۱۱) وَ لَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّكَ لَنْ تَخْرِقَ الْأَرْضَ وَ لَنْ تَبْلُغَ الْجِبَالَ طُولًا (۳۷)

كُلُّ ذَلِكَ كَانَ سَيِّئُهُ عِنْدَ رَبِّكَ مَكْرُوهًا (۳۸) ذَلِكَ مِمَّا أَوْحَىٰ إِلَيْكَ رَبُّكَ مِنَ الْحِكْمَةِ وَ لَا تَجْعَلْ مَعَ
اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتُلْقَىٰ فِي جَهَنَّمَ مَلُومًا مَدْحُورًا (۳۹)

دل علی التوحید ثم احسان الوالدین علی بلاغ فی أمرهما مع مراقبة علم الرب فی ذلک لا بدونها اذ قال ربکم اعلم بما نفوسکم ... غفورا - و هذا ابلغ من آی لقمان اذ فرض فیها المزامحة بین مراعاة ظلم عظیم فی توحیده تعالی و مراعاة طاعتهما فی الامر بالشکر - ثم صلة المستحق المحتاج من الارحام و غیرهم مع الاقتصاد ثم تقدير المعیشة ثم امساک الید عن قتل الاولاد الناشئ من ضعف التوکل علیه تعالی ثم العفاف ثم ترک قتل النفوس ثم مراعاة مال الیتیم ثم الوفاء بالعهود ثم ایفاء کیل و استقامة المیزان ثم التحرز مما یجهله الانسان ثم ترک الکبر فی المشی ثم رجوع الی التوحید لیتم الکلام بدءا و عودا و تكون دائرة التوحید حاکمة علی الاخلاق و الفقه فاطلاق الحکمة علی ما ذکر فی الآیة ۳۹ لکون جمیع ما فی الشریعة صادرا عن التوحید و راجعا الی التوحید فالحکمة لیست الا سبیل التوحید بل المتأمل فی هذه الاحکام خصوصا بقرینة ما فی ذیل کل واحد منهم یجد ان جمیعها من شؤون التوحید

(۱) فان المحسن الی والديه بالتذلل لهما یضع نفسه حتی تتوجه نفسه الی الرحمة التی اصلها من الرب تعالی

(۲) و واصل الارحام و غیرهم من ذوی الحاجات مع الاقتصاد یتصف بصفاته الجمالیة و الجلالیة مع غلبة الرحمة و یضاد الشیطان الکفور لعنه الله اذ ستر علی الحقیقة فیکون متحققا بالتوحید

(۳) و مقدر المعیشة تبیین له صفة تدبیر ربوبیته تعالی من طریق صفة رازقیته

(۴) و المبقی علی اولاده یکون متوکلا علیه تعالی و یتنزه بذلک عن الشکر فی رؤیة الافعال من غیره تعالی

(۵) و العفیف یجمع القوة الشهویة من قوی نفسه علی طاعته تعالی

(۶) و تارک القتل یجمع قوته الغضبیة علیها

(۷) و ذو التقوی فی مال الیتیم مراعیاً لصلاحه حتی یتجاهد نفسه الداعیة الی الحرص فیکون ربا لها ناظرا الی کمال نفسه فی مرآة کمال الیتیم و هذا من التخلق باخلاقه تعالی

(۸) و موفی العهد یمرن نفسه علی الوفاء و من اعظم ما یلزم الانسان الوفاء به میثاقه علی التوحید و تصدیق النبی و الوصي کما فی آیة الاشهاد

٩) و صاحب‌الکیل و المیزان يرجع الى احسن تأویل فی العالم و هی تسوية قوسي الوجود في اقبال العقل و ادباره حتى يتجلى الله تعالى له بجميع صفاته الحسنی جمالا و جلالا و هذا هو الصراط المستقیم

١٠) و جامع نفسه على الحجة متردد بين العلم و العلمي فلا التفات له الا الى الله تعالى بلارؤية العالم او رؤية العالم فانیا فيه سبحانه و اما الشرک برؤية العالم مستقلا فهو مطهر عنها

١١) و تارك المشي مرحا ناظر الى ضعة نفسه و مثله برئ من الآفات الاخلاقية اذ ما من زلة للرجل الا و اصلها في الکبر

و الى الله الاشتياق و الالتجاء في الاستعانة على تحصيل الحکمة و التحقق بشؤونها.